

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako srede in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; „ 4.50
za četrt leta 1.50; „ 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročilnice se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Oglaš in oznanila se računajo po 8 nov. vsakega v petitu; za naslove z dobitimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana javna zahvala, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročilnice, reklamacije in inšerate prejema upravnštvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste pošiljajo.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V edinost je meč.

Epilog.

I.

Zbok obilice drugega gradiva nam ni bilo možno do sedaj, napisati nekoliko epiloga letošnjemu zasedanju deželnega zbora isterskega. A danes hočemo izvršiti to svojo časnikarsko dolžnost. Ne domišljamo si, da bi mogli napisati česa novega o tem zasedanju: bila je to tragi-komedijska, ki se ponavlja v dvorani sv. Frančiška od leta do leta. Gospóda italijanska so ostali taki, kakoršni so bili, odkar jih poznamo: brezobzirni proti deželnozborski manjšini, zastopajoči večino prebivalstva. Slednji njih čin pričal nam je, da se politički in narodni — avtakrat v najodurnejšem pomenu besede. Te so vam absolutisti, s kojimi bi imela svoje veselje sama mojstra absolutizma: Metternich in Bach. Ne, slabši so. Teh dveh državnikov nam ni smeti obsojati toliko strogo, kajti njuna sistema nista bila samo sad osebnega prepričanja in njiju lastnih nazorov, ampak tudi plod zgodovinskih dogodkov, časovnih odnošajev, ter morda tudi okolnosti, da avstrijski narodi takrat še niso bili zdreli za avtonomijo — ni deželno, še manje pa narodno — in svobodo; a gospóda italijanska se ne aramujejo najgrše brezobzirnosti niti sedaj, ko so potekla tri desetletja ustanovnemu življenju v Avstriji; niti sedaj, ko imamo temeljne zakone, dijametralno nasprotujoče teoriji o kladivu in nakovalu; niti sedaj, ko so vsi različni narodi države naše politički dozoreli toliko, da ni smeti govoriti o superijornih in inferijornih plemenih, tako, da se pregreši oni, ki se še vedno klanja tej teoriji, proti načelu svobode in duhu temeljnih zakonov.

Metternich je bil res nasprotnik vsakateremu narodnemu in svobodnemu gibanju, a slava njegova blestela je pred letom 1848; Bach je bil res najognjvitejši zastopnik absolutističnega načela, a

izginil je s pozorišča že leta 1859, ko je njega zistem dovol samega sebe ad absurdum — a sedaj pišemo leto 1892. po Kristusu. Od šesdesetega desetletja sem preosnovalo se je vse javno življenje — v socialnem, političkem, narodnem in gospodarskem pogledu — od vrha do tal. Blesk plamenimi črkami napisanega člana XIX. naših temeljnih zakonov zatemnil je teorije omenjenih dveh državnikov tako radikalno, da se izvestno nikdar več ne prikažejo na beli dan iz temne globine. —

A naša italijanska gospóda, ki so toli rada ponaša se svojo kulturo, se svojim liberalizmom in svojimi simpatijami do bližnjega kraljestva italijanskega, — in uprav v tem kraljestvu so konstitucionalna načrta tako razvita, kakor malo kje drugje — ta gospóda postavlja se za naših dni v nasprotstvo z duhom časa in z načeli, veljavnimi uprav v oni in isti državi, do katere brez bojazni in javno — časih celo bolj, nego se to strinja z interesi države naše — razglašajo simpatije svoje.

Večina deželnega zbora isterskega uvela je strankarsk absolutizem, ki je — to nam izvestno radi pritrde vsi poslanci manjšine — odurnejši in neznosnejši od vladnega absolutizma za Metternichove in Bachove dobe. Ta dva državnika dušila sta res svobodo z obema pestmi, toda vsaj v gospodarskem pogledu sta delila enakomernejše solnce in senco. Večina deželnega zbora isterskega pa je prenesla svoj strankarski fanatizem tudi na gospodarsko polje, čemur je posledica, da se slovanskemu prebivalstvu Istre ne krájijo samo narodna in politična prava, ampak da to usmiljenja vredno prebivalstvo trpi veliko materialno škodo, ter ni deležno dobrot, koje deli darežljiva roka deželne uprave italijanskemu delu prebivalstva. O tem imamo dokazov in vzgledov dovolj izza letošnjega zasedanja deželnega zbora isterskega.

Že v zapisniku prve seje razžalili so

naveličal se je brzo tlačanstva premogočnim starokopitnežem kmetavzarskim ter se vrnil zopet v semenišče. V duhovnika posvečen, zapel je prvo sv. mašo v domači svoji cerkvi pri sv. Križu na Murskem polju. Povabil je tudi mene, poleg vseh svojih prijateljev, na svojo „primicijo“. Imeli smo se prav izvrstno! Roditelja, vesela nad spokorjenjem „izgubljenega sina“ svojega, zaklala sta mu tolsto tele, kakor oni svetopisemski oče, t. j. pripravila sta mu izredno slovesno „gostijo“, da se je govorilo o njej po vsem ondodnem okraji. Naš Ivan je bil videti zadovoljen in miren, radoval se je z nami ter snoval visokoleteče načrte ob vzvišenem svojem poklicu, češ, koli ugodna prilika da se mu ponuja za probujanje in poučevanje svojih rojakov. Posebno ga je veselilo, da ga je višji njega pastir poslal oznanjevat sveto blagovestje daleč proč od rojstnega kraja, tija gori na onostran Pohorja. Nastopil je prvo svojo službo namreč pri sv. Martinu poleg Slovenjega Gradca. Ondu sem ga pohodil v jeseni l. 1878. Našel sem ga povsem zadovoljnega in srečnega. Vse ga je rado imelo; kaj pravim, rado imelo — ljubili so ga vsi župljani, zlasti možje, s katerimi se je bil malodane z

plemeniti čut, tleč v prsih slednjega Slovana avstrijskega: čut lojalnosti, čut udanosti in zvestobe do presvitle hiše vladarske. V mržnji svoji do hrvatske in slovanske narodnosti potajili so namreč velik naših poslancev prevrtilomu cesarju, koje drznost je primerno ožigosal neustrašljivi poslanec Volarič. Izgovarjali so se sicer z nekim „službenim jezikom“ — kateri je, seveda, italijanski — ter da nikakor ne gre beležiti „tujih izrazov.“ Ta je lepa! Mi bi le radi vedeli, kaj si domnevajo gospóda o deželnem zboru. O da, vsaj vemo: deželni zbor naj bi bil nekak vrhni ekskutivni organ italijanske stranke. Ako je tako, potem seveda ni mesta v tej korporaciji ni slovanskemu jeziku, ni slovanskim poslancem; potem seveda bi bilo umestno govoriti o italijanskem službenem jeziku. A k sreči, deželni zbor ni to, do česar bi ga hoteli degradovati nasprotna gospóda: deželni zbor ni nikak strankarsk, ampak deželni zastop, vrhna avtonomna oblast v deželi. Deželni zbor je parlament — četudi mu ni delokrog bogaigavedi kako razširen —, t. j. torišče, kjer bodi prilika dana vsem strankam, delovati v prosep skupnosti. Tu ni smeti govoriti o „službenem jeziku“: tu so vsi jeziki „službeni“, kolikor je narodnosti v deželi. Za to pa res ne vemo, kako bi označili drznost, da nam govore o „tujih izrazih“, kader se v svojem materinem jeziku oglašijo poslanci, zastopajoči dve tretjini prebivalstva dežele.

V parlamentarnem življenju velja res načelo večine. S tem pa še mi rečeno, da bodi večina brezobzirna in krivična proti manjšini. Če kje drugje, veljati bi moralo parlamentarnim večinam načelo: noblesse oblige. V isterskem deželnem zboru tem bolj, kjer iz razmerja mej strankama v zbornici nikakor ne odseva razmerje prebivalstva po narodnosti. Ako bi imeli gospóda le iskrico ljubezni do resnice, pravednosti in ustavnih določil, mo-

vsemi pobratil. Kazal mi je fotografijo, na kateri je bil posnet on, sedeč sredi bradatih svojih „pobratimov“, kakor božji naš učenik med izvoljenimi učenci svojimi.

„Brate!“ vskliknil je vznosen, „to ti je blaženo življenje med tem nepopačnim gorskim ljudstvom! Jaz ti v nebeškem raji ne želim večjih radostij, nego jih uživam tukaj med prostodušnimi „Rešetarji.“

In kakor da bi me bil hotel uveriti o resnici svojih besed, uvedel me je (bil je isti dan baš sv. Martin!) med zadostne svoje Pohorce in sicer na neko ženitovanje, na koje je bil povabljen. No, jaz sem bil po svetu okrog že v marsikakšni veseli družbi, ali več odkritosrčno, povsem nedolžne in prijateljske zabave menda niso užili niti na ženitvi v isti Kani Galileji, nego mi tisti dan gori na prisojnem vznožji košatogozdnega Pohorja! . . .

Ali evangeljska idila našega Nedeljka, žal, ni trajala dolgo! Ko je šel neko viharno zimsko noč, v debelem snegu, na spóved nekam tija gori na Pohorje pod Veliko Kopo, prehladil se je takó, da je obležal in se je na spomlad moral preseliti v milejši kraj.

bi obziruje postopati se slovansko manjšino. A tudi se stališča svojega lastnega interesa; se stališča svoje lastne bodočnosti, kazalo bi jim, biti previdnejši glede zatiranja jezika svojih sodeželanov. Protečena desetletja so nam pristno zrcalo, v katerem se nam jasno kaže probujanje, polagani razvoj in konačna zmaga — vzlic velikim in navidezno nepremagljivim zaprekam — narodne ideje mej raznimi narodi Evrope. Po analogiji teh znamenitih in poučljivih dogodkov mora slednjič priti dan, ki prinese zmage venec tudi narodni ideji isterskega Slovana in s to zmago tudi — večino v deželnem zboru isterskem. Kaj potem? So-li gospóda res toli zaslepljeni, da jim ni prišlo še nikdar na misel to zanje vlevažno in morda življensko vprašanje? Ako je tako, tem slabše za njih. Da so gospodje, premamljeni po izključljivi oblasti, ki je imajo sedaj v rokah, zmožni resno misliti ter ozbiljno motriti svoj položaj, izvestno ne bi bili toli srboriti proti nam. Kaj, ko bi si potem isterski Slovani mislili: „Če ste že uveljavili teorijo o kladivu in nakovalu, pa obdržimo jo; razloček naj bo le-ta, da bomo odsej mi kladivo, in vi nakovalo!“ Krasna perspektiva v bodočnost za narodnost italijansko bi bila to — mar nij res?! Najžalostneje za-nje bi pa bilo to, da ne bi imeli niti pravice tožiti, kajti merili bi jim z isto mero — in ni za las slabše — s kakoršno so oni merili nam.

Iz kratka: se stališča ustavnih načel, koja so si priborila trajno in neomajljivo pozicijo v življenju narodov; se stališča resnice, pravice, in človekoljubja morali bi drugače postopati proti manjšini, kakor v resnici postopajo. A to je še le moralno, etično stališče. Kolika pa je materialna škoda za vso deželo, izvirajoča iz preziranja jezika deželnozborske manjšine, a zajedno večine prebivalstva?! Koliko utemeljenih interpelacij, ki bi utegnile gmotno koristiti vsemu prebivalstvu; ko-

Ko je odšel, izpremili so ga prijatelji na kakšnih tridesetih vozeh do postaje Dolenji Dravobor. Ondu so za odhodnico naročili sodček piva ter se poslovili od njega s čašo v roki. Neki nemški popotniki, videvši to radostno poslavljanje, godrnjali so:

Poglejte, kakó „far“ pijančuje s kmeti. Potem ni čudo, da je ljudstvo takó zabito!

„To ni nikakšen „far“, temveč duhovnik in ta je naš prijatelj!“ pouči neslanega zabavljevalca zaveden Pohorec. „In baš za to, ker ni „far“, zato je naš prijatelj! Kar pa se tiče zabitosti, pometajte vi Nemci najprej pred svojim pragom!“ . . .

Prestavili so ga nalašč zbok tega k sv. Martinu pri Vurbergu; ali brižni moj prijatelj došel je tjekaj baš ob neugodnem časi, namreč v majniku. Kakor povsod na kmetih opravljale so se ondu tako imenovane „šmarnice“ zjutraj zarano, in smrtno oboleli naš duhovniški pomočnik je moral vstajati ob štirih zjutraj ter posedati po cele ure v spovednici, kajti tadanji župnik, g. Pavša (Bog mu daj dobro!) je bil na pol gluh. In to je po svoji bolezni že nejevoljnemu Nedeljku pregnalo vsakeršno veselje do življenja. . .

PODLISTEK.

Spomini

na znamenite možé slovenske.

Čital *Vatroslav Holz*
v Čitalnici Tržaški dne 9. aprila 1892.
(Dalje)

Iz „bele“ Ljubljane vas popeljem iznova tija doli v „zeleni“ Štajar, da vam predstavim jednega svojih iskrenih prijateljev. Dotičnik sicer ni bil nikakšen naroden „spasitelj“, niti ni prestavljal hribov po slovenski domovini, pač pa je imel glavo in srce na pravem mestu in to ga je spravilo pred časom pod grudo. In to je bil:

Nedeljko Ivan,

bivši duhovnik Mariborske vladikovine, porojen tam doli na imovitem Murskem polju. Kot preognjevit mladič sprl se je v viharnem letu 1873. v semenišči, ostavil bogoslovske študije ter se posvetil učiteljstvu. Kulturonosno svoje delovanje pričel je v Hočah pri Mariboru, ondu je užival elasti moderne svoje svobode v neki tesni, nezakurjeni sobici ter se klanjal nekoliko mesecev kmetiskim šolskim „svetnikom“ nemčurskim; ali kot prosvetljena glava

liko premišljenih nasvetov in predlogov, došlih od strani manjšine v prospeh ob-čega blagostanja, se poizgubi zgolj zato, ker večina mrzi oni jezik, v katerem so bili sestavljeni? Častite čitatelje prosimo, da pazno prečitajo poročila o letošnjem zasedanju in prepričajo se, da je bila manjšina veliko bolj produktivna glede na koristne gospodarske predloge, nego-li večina. A to je povsem naravno: manjšina ima zaslombo v večini naroda, ona čuti z narodom; dočim je večina izraz samovolje nekoliko stotin imovitih družin, prečudne volilne geometrije ter protekcije z odlične strani. Ona ne more sočustvovati z maso naroda, ker so nje interesi dijamentralno nasprotni interesom naroda.

Opirajoči se na letošnja deželnozbornska poročila hočemo navesti, nadaljevaje ta spis, nekoliko dokazov o istinosti naših trditvev. —

Odgovori na interpelacijo glede žalostnega stanja v Istri.

V seji poslanske zbornice dne 12. t. m. odgovoril je ministerski predsednik kot voditelj ministerstva za notranje zadeve na interpelacijo: 1. posl. Spinčiča in tovarišev z dne 19. junija (2); posl. Bartoli-a, Rizzi-a in tovarišev z dne 2. julija; posl. Periča, Pfeiferja in tovarišev z dne 27. oktobra; posl. Laginje, Spinčiča in tovarišev z dne 7. decembra preteklega leta. V seji dne 14. t. m. je pa predlagal posl. Spinčič, da se o odgovoru ministra otvori debata v zmislu §. 69. posl. reda. Škoda, da predlog ni bil sprejet. Sicer pa najdejo naši posl. že priliko, da rečejo svojo o omenjenih odgovorih, zlasti pri razpravi o volitvah v zapadnih okrajih Istre ter pri bodočji proračunske razpravi. Želja naša je bila, priobčiti te ministrove odgovore do-zlovno, da bi si mogli čestiti čitatelji — primerjaje odgovore z interpelacijami — sami ustvariti lastno sodbo. Ker nam pa tega — žal — prostor ne dopušča, navesti hočemo za danes le markantnejše stavke iz odgovorov ministrovib.

Na interpelacijo posl. Spinčiča z dne 19. junija 1891. o „narodnih odnošajih po Istri in novejših izgredih“ rekel je g. minister, da, kolikor se interpelacija dotika dogodkov v dež. zboru, se mu ne zdi umestno podrobneje o tem govoriti v državnem zboru, ker so to notranje za-deve dež. zbora.

Glede na ostale konkretne slučaje, navedene po gospodih interpelantih, dal je gosp. minister poizvedovati, ter kaže vseh teh poizvedovanj, da trditve interpelantov

Prišel sem nekoliko mesecev pozneje v isti kraj in ko sem zagledal po dolgem presledku zopet svojega prijatelja, reči moram, da sem se ga kar ustrašil! Bilo ga je samo kost in koža in pa tista ušesa, ki so že od nekaj prorokovala jetiko, stala so mu kar razpločena od glave. Zagledavši me z dalje, vzklikol je z otlim svojim glasom:

„No, hvala Bogu; vendar jedenkrat zopet človeški obraz, po božji podobi ustvarjen!“

Na moje začudenje, dali tu bivajo zgolj „živali“, odvrne mi nejevoljen:

„Kaj živali! Tu ti ni družega, nego hinavci in trejtalke, itd. . .“

„E za Boga svetega! kakó to?“ vprašam ga.

„Kaj hočeš? Med „Lileki“ smo!“ vzdihne prijatelj ter nadaljuje, kakor sam zá-se:

„Oj blaženi moji „Rešetarji“, kakó sem tam živel brezbrizen in srečen, kakor naš Vzveličar ob Genezaretskem jezeru! Tam me je vse spoštovalo in ljubilo; tu pa me te potuhnene babe nekam od strani pogledujejo, češ, da sem „liberalec“, „krivo-verec“ ali ka-li.“

Pomilujoč ga, da se udaje toli mračnim mislim in krivim sumnjam, prigovar-

trebajo v marsičem popravka. Gospod mi-nister je rekel mej drugim:

Najprvo zatrjujem izrečno, da v po-reškej občini nikoli ni trebalo izvenrednih varnostnih naredeb v to svrho, da bi bili deželni poslanci, osobito pa de-želni odbornik Spinčič, osobno sigurni ter svobodni v svojem gibanju; tudi slo-venski duhovniki se nimajo česa bati v občini poreški. Trditve interpelacije, da imajo žandarmi strog nalog, točno nadzi-rati slovensko duhovščino, ni resnična. Ako so žandarmi koga zalotili, zgodilo se je to vsikdar iz zakonitih vzrokov; nikoli pa niso koga prijeli samo radi živio-klicev.

Gosp. minister je navel potem posa-mične slučaje, ko so žandarmi koga od-veli v zapor; zaključil pa je svoj odgovor na to interpelacijo nastopno: Iz navede-nega naj visoka zbornica blagoizvoli raz-videti, da oblasti, kakor je njih dolžnost, zabranjujejo izgrede z vsemi sredstvi, po zakonu jim dovoljenimi, ter da vlada stoji na stališču najstrožje objektivnosti glede na narodna nasprotstva, koja obžaljuje naj-iskreneje.

Na interpelacijo posl. Spinčiča in tovarišev z dne 7. decembra, radi dogodkov povodom državnozbornske volitve v zapadnem okraju kmetških občin isterskih, rekel je g. minister, da je bila pri tej volitvi vsakako huda volilna borba mej nasprotu-jočima si narodnima strankama, koji sta uporabljali vsa mogoča in tudi nemogoča volilna sredstva. O teh dogodkih je že obveščena visoka zbornica po poročilu le-gitimacijskega odseka, z bok česar g. mi-nistru ni treba spuščati se v podrobnosti, ampak zadošča naj zatrđilo, da so oblasti v vseh fazah volilnega boja postopale povsem nepristransko in v zmislu zakonov ter so pri volilnem činu skrbela za vzdržanje mira in reda, tako, da ni bilo nikakih iz-gredov navzlic hudemu nasprotstvu.

Osobito pa je naglašal gosp. mi-nisterski predsednik, da so vse pritožbe, na-vedene v prvi interpelaciji proti upravitelju okrajnega glavarstva v Poreču, povsem neosnovane. Namestniški svetnik Eluschegg ni zagrešil nikake pristranosti, ter je postopal v vseh slučajih, navedenih po gospodih interpe-lantih, popolnoma po svojej dolžnosti. Z bok tega obžaluje gosp. mi-nisterski predsednik, da se na podlagi pomanjkljivih infor-macij izrekajo sumničenja proti zaslužnim državnim urad-nikom.

Slednjič je zagotovil gosp. ministerski predsednik, da se bodo državne oblasti vsikdar držale skrajne nepristranosti pri svojem poslovanju v volilnih stvarih, ter

jam mu, da si vse to otepe iz glave, ali on zamahne z roko:

„Kaj boš tisto! Saj me vidiš, da ne bodem več dolgo trave tlačil! Naj pa bo v božjem imenu! Mati me je hotela videti v „zlatem plašči“ — no, to željo sem njej izpolnil. Amen!“

Morete si pač misliti, da me je ta prijateljeva odpoved mlademu svojemu življenju toli globoko pretresla, da sem se bridko razjokal in — on z menoj.

Potem pa se je vzpel po konci, natočil čaše ter napil ves oduševljen:

„Vatroslave! Na svidanje tam na onem svetu, kjer ni dvojezičnih licemer-cev niti krmežljivih svetohlink!“

In trčila sva krepko, da je zažvenke-talo tija doli do Drave, izpila in se polju-bila ter se razšla, ne da bi se bila kedaj še videla v tem življenju, kajti pol leta pozneje so zagrebli njega tam doli na sredi opevane „slovenske Tesalije“, nam-reč pri sv. Križu na Murskem polju.

Nedeljko je bil mladenič izredno nadarjen, razboren in svobodoljuben ter od-ločen narodnjak v svečeniški halji, kakor-šnih je v sedanji dobi kaj malo na Slo-venskem. —

da se hočejo vsikdar in z vsemi zakonito dovoljenimi sredstvi protiviti narodnim na-sprotstvom.

Na interpelacijo posl. Periča, Pfei-ferja in tovarišev, tičečo se dopolnilne vo-litve jednega poslanca za državni zbor v zapadnem volilnem okraju kmečkih občin isterskih, odgovoril je gosp. ministerski predsednik najprvo na pritožbo, trdečo, da se je vlada vtikala v prvotne volitve. Gosp. minister naglašá, da so bile prvotne vo-litve završene že dne 27. oktobra, volitev poslanca se pa je vršila dne 30. oktobra; po takem ni bilo niti mogoče, da vlada premeni kar si bodi, kar se je odredilo s kompetentne strani za to volitev.

G. ministerski predsednik dal se je natančno obvestiti o volilnih dogodkih, koje so gospóda interpelanti naglašali kon-kretnim načinom. Na podlagi teh poizvedeb je gospodu ministru možno zatrđiti, da so oblasti na podlagi izkustev, pridobljenih pri poslednji volitvi, postopale koliko možno še bolj obzirno, da se izognejo kakoršnim bodi konfliktom.

Tako so odredila, da se je volitev v Kopru in Poreču vršila na periferiji mestnih zidov v ta namen, da kmečki vo-lilci ne pridejo v dotiko z agresivnimi elementi mestnega prebi-valstva.

Ker se je v Pomjanu povodom občinskih volitev v mesecu septembru 1891. rušil mir na nevaren način, volilo se je pri tej volitvi, mesto v volilnih pro-storih v glavni občini Pomjanski, v Ga-žonu, ker ni bilo mogoče kje drug-je najti primernih prostorov. Da to ni oviralo udeležbe, dokaz je okol-nost, da se je od 1556 vpisanih volilcev vdeležilo volitve 516 volilcev.

Gospod ministerski predsednik je po-tem pojašnjeval, zakaj se je morala po-noviti prvotna volitev v Poreču. Insi-nuacija, kakor da se je hotelo doseči uspeh, Slovanom neu-goden, je torej neutemeljena.

V Miljah so zahtevale nekatere osebe, ne imajoče volilno pravo, da se jih pripusti k volitvi potem, ko so vse upisane osebe oddale svoj glas. Ker vo-lilna komisija ni hotela ustreči tej zahtevi, zapustili so hrvatski volilci (pardon, ekscelenca: slovenski vo-lilci! Opomba uredništva) kričeč in grozeč volilne prostore. Napadalo se jih ni z nijedne strani.

Slednjič je zatrđil gospod ministerski predsednik izrečno, da se pri teh vo-litvah ni dogodilo ničesar, kar bi moglo vzbujati kakoršen si bodi dvom glede na nepristra-

Od zelene Mure preselite se z menoj za hip zopet v priznano središče naše domovine. Ondu sem leta 1873. preživel jedno samo uro na vrtu bivše gostilne „Pri zlati zaponi“ z nadejevitim pisateljem slovenskim, ki je potem istotako mnogo prerano padel pod smrtno koso. In ta zna-meniti mož je bil:

Ogrinec Josip, bivši profesor na veliki gimnaziji v Vin-kovcih. Ker sem ga videl in govoril z njim samo tisto kratko uro, ne vem vam o njem povedati družega, nego da je bil videti jako uljuden in simpatičen človek, c katerim bi se dalo pogovarjati po cele noči . . .

Leta 1885., ko sem potoval po Ba-natu in Sremu, pohodil sem njegov grob na Krinkovčkem pokopališči. Poročal sem potem v „Ljubljanskem Zvonu“, da nima ne spomenika ne križa, sploh nikakšnega znamenja na gomili. Opominjal sem takrat slavno naše „Pisateljsko društvo“, da bi se spomnilo imenovanega pisatelja slovenskega, zakopanega daleč tam doli v slavonski zemlji; ali, kakor je videti, moj opomin je ostal — glas vpijočega v puš-čavi. —

(Dalje prih.)

nost in zanesljivost vladinih organov, kojiso sosedovali pri volitvi.

Politični pregled.

Notranje deželo.

Ker je nedavno nek ljubljanski list hotel nekako zagovarjati naredbo pravo-sodnega ministra, grofa Schönborna, glasom katere se oanuje v Teplicah (na Českem) po želji Nemcev novo okrajno sodišče. — češ, da ta naredba bođe kori-stila celo Čehom samim — zanimivo je vedeti, kako misli v tem pogledu vrhni vodja prezernih Staročehov, g. dr. Ladi-slav Rieger. To svoje menenje izjavil je dr. Rieger na sijajen način. Kakor znano izstopila sta vsled omenjene ministerske naredbe Staročeha dr. Mattuš in dr. Žatka iz komisije za opredeljenje okrajev. Pred-sednik višjemu sodišču Praškemu, vitez Rummler, pozval je na to dra. Riegra, da imenuje v to komisijo dva druga zastop-nika naroda českega. G. dr. Rieger je v razsežnem in izbornu utemeljenom pismu odklonil to zahtevo izrazivši svoje mene-nje, ki se strinja povsem z menenjem vsega naroda českega, po takem torej tudi dra. Gregra. Ako torej dva taka ekstrema v političkem življenju naroda českega soglasno obojata ministersko na-redbo glede na osnovo novega sodišča v Teplicah, ne zdi se nam prav verojetno, da bi bila koristna narodu českemu.

Državni zbor. Iz seje dne 12. t. m. omenjati nam je še govora dalma-tinskega poslanca Biankinija proti predlogam o dunajskih prometnih napra-vah. Govornik bi rad dovolil le toliko, kolikor je res potrebno, da se pomaga ubogemu ljudstvu. Toda mi zastopniki raznih narodnosti in dežel — rekel je go-vornik — ne smemo puščati v nemar svo-jih žalostnih odnošajev. Dalmacija je brez železniške zveze z monarhijo ter tudi z vsem izobraženim svetom. Ptujci, prihajajoči v Dalmacijo, uprašujejo se, jeli ta dežela pod avstrijsko ali turško upravo? Mi nimamo železnice, nimamo cest, nimamo trgovine, ni obrtnije, ni industrije. Po vsej Dalmaciji razširjeni so močvirji, prouzro-čujoči mrzlico. Ako poleti ne dežuje kaka dva meseca, mrjo ljudje in gineva živina vsled žeje ali pa uživanja nečiste in ne-zdrave vode. Po nekaterih krajih morajo ljudje po leti za višjo ceno kupovati vodo, nego morejo prodati vino vsled nesrečne trgovinske pogodbe z Italijo, koja pogodba znači poslednji udarec Dalmaciji. Ljudje se izseljujejo bolj in bolj. Paroplovba je uničena; ribar-stvo propada, ker morajo domači ribiči plačevati davke, a ptujci italijanski ribiči so oproščeni. (Posl. dr. Lang: To je krivica! — Posl. Laginja: In vendar je tako! — Poslanec Gregorec: In ostane tudi tako!) Veliko je vasij, ki nimajo cerkve. Stare cerkve so zaprli radi nevarnosti, da ne bi se zrušile, novih pa niso zidali. Ljudstvo ne more torej izpolnjevati svojih verskih dolžnosti; in le tedaj, če vreme dopušča, služi se sv. maša in deli sv. obhajilo — pod ka-kim drevesom. Tako delajo divjaki v pragozdih afričanskih. Zato pa se ne smete čuditi, ako le težko glasujemo za slednji novič, ki ni namenjen za resnične potrebe naroda in države. Dajte Dalma-ciji, kar absolutno treba za življenje; dajte tudi drugim slovenskim deželam, kar jim gre, potem čemo glasovati za vse, kar že-lite, tudi če ne bi bilo potrebno.

V seji dne 14. t. m. predložil je finančni minister dr. Steinbach pred-loge o urejenju valute. O teh predlogah spregovorimo obširneje nižje doli. V tej seji predlagal je poslanec Spinčič, da se otvori debata o odgovoru minister-skega predsednika Taaffe-a na znane in-

Dalje v prilogi.

terpelacije. Predlog se ni vsprejel. Značilno za valutne predloge je, da jih je zbornica vsprejela zelo hladno. Potem se je nadaljevala debata o prometnih napravah dunajskih. Posl. Dipauli se je protivil nameri preosnovati dunavski kanal v zimsko pristanišče. Glede na nevarnosti, ki se kopičijo na socialnem obnobi Evrope, treba — ne brigajoč se za naklonjenost začasnega javnega menenja — vestno premotriti vsak izdatek. V permanentni odsek za kazenski zakon izvoljen je mej drugimi tudi dr. Ferjančič, v davčni odsek pa posl. Robič. Posl. dr. Laginja je vprašal ministerskega predsednika, kako se v smislu deželnege reda za Primorje cesarju na znanje dajejo razprave, predlogi in interpelacije do vladnih organov in deželnege odbora, ki se vrše v hrvatskem jeziku v deželni zboru isterskem, ker se hrvatske interpelacije ne nahajajo v zapisnikih deželnege zbora? Posl. Luđer je zahteval, da se postavi zadeva Spiničičeva na dnevni red, to je: predlog posl. Pacaka. Predsednik zbornice je odgovoril na to, da po opravljenem redu imajo vladni predlogi prednost. Dr. Ferjančič je stavil predlog, da vlada takoj poziveduje o škodi, ki jo je prouzročila zadnja povodenj na ljubljanskem barji, ter da zahteva od zbornice potrebni denar, da se dá poškodovancem primerna podpora.

V seji dne 17. t. m. nadaljevala se je debata o prometnih napravah dunajskih. Zbornica je vsprejela z veliko večino 3. in 4. odstavek, ki sta najvažnejša. Nekateri konservativni poslanci trudili so se z vso svojo zgovornostjo, da bi se v interesu države in davkoplačevalcev premenili nekateri načrti. Mladoočeh Kaisl, kot generalni govornik proti, je rekel, da obsoja tako investicijsko politiko, ki si izbere jedno samo točko, ter jej žrtvuje milijone; ampak govornik bi bil za tako politiko, ki se ozira enakomerno na korist vseh dežel. Njegova stranka ni nasprotna mestu dunajskemu; ampak Dunaj je nam ptuj kot politična institucija, kot kvintesenca vladnega sistema.

V seji dne 18. t. m. predložili so slovenski poslanci interpelacijo do pravosodnega ministra, ker je deželno sodišče ljubljansko v neke pravdi izdalo nemški „Beurtheil“ v zvezi istini, da je bila tožba slovenska in je tudi zapisnik ob inrolutaciji spisov slovensk. Le toženeec je vlagal nemške spise. Tožitelja sta se pritožila na višje deželno sodišče v Gradcu, a to poslednje jima je izročilo nemško odločbo z utemeljevanjem, da se je to zgodilo z ozirom na to, da je od uvedenja splošnega sodnega reda z dne 1. maja 1881. pri sodiščih na Kranjskem nemščina v deželi navadni jezik.

V tej seji odgovoril je g. ministerski predsednik na interpelacijo posl. Spiničiča radi izgrediv v Višnjaju in Bartolija radi postopanja okrajnega glavarstva Puljskega pri volitvi v Kanfanaru. V svojem odgovoru je naglašal tudi, da kanfanarska duhovnika nista storila ničesa napačnega.

V tej seji vsprejela se je tudi vsa predloga o prometnih napravah Dunajskih.

Zakon ob uvedenju nove valute predložil se je dne 14. t. m. poslanski zbornici. Minister financ je namreč predložil šest zakonskih načrtov, mej kojimi se jih pet dostaje nove valute; se šestim pa se pooblašča finančni minister premeniti v 50/0 papirnato rento, prosto pristojbine, 50/0 obligacije predarlske železnice, 49/40/0 obligacije Rudolfove železnice. Dva izmed teh načrtov obsegata podlago za premembo novčene veljave: eden določuje valuto kron, drugi obsega novčeno pogodbo z Ogersko. Nova veljava bode v zlatu. Novčena jednota bode krona, ki se razdeli v 100 vinarjev (heller). Podlaga je določena s tem, da si bode za 2952 koron rabilo 900.1000 kilogr. finega zlata, radi česar se bode iz kilograma zlata skovalo 8280 kron. Zlati novci bodo samo

novci od 20 in 10 kron. Razun normalne teže je tudi določena teža, ki določuje mejo za sprejemanje zlatega denarja v zasebnem kroženju. Zlati denar se bode koval na račun države in na račun zasebnikov. Tudi dukati ali „cekini“ se bodo v prihodnje še kovali kot trgovinski denar. Opusti se pa kovanje dosedanjih komadov po 8 in 4 gold. v zlatu. Razun rečenih deželnih novcev v zlatu se puste še dlje časa v prometu deželni novci v srebru avstrijske veljave. Sedanji goldinar v srebru je enak dvem kronam. Kot drobiž nove valute se bodo kovali srebrnjaki in sicer: novci po jedno krono, novci po 50 vinarjev, novci iz nikla, po 20 in po 10 vinarjev, drobiž iz bron po 2 in po 1 vinar. Za kovanje srebrnega denarja se bode rabilo 835.1000 fino srebro ter se bode iz jednega kilograma tega srebra skovalo 200 kron. Novci iz nikla se bodo kovali iz čiste rude; novci po 20 vinarjev bodo tehtali 4 grame in oni po 10 vinarjev 3 grame. Bronen drobiž se bode koval iz zmesi od 95 delov bron, 4 cina in 1 dela cinka. Drobiž se bode koval samo na račun države. Za Cislitavijo se izda za 140 milijonov kron denarja v srebru, 42 milijonov novcev iz nikla in 18²/₁₀ milijonov drobiža iz bron. Sedanji srebrni in bakreni drobiž se odpravi iz prometa. Dokler se ne prepove zakonito, ostane sedanji srebrni drobiž še v veljavi. Papirnat goldinar je do nove odredbe zmirom veljaven za dve kroni. Določil se s poznejšimi zakoni, kdaj se splošno uvede nova veljava ter se uvede posilno plačevanje in računanje s kronami. Pogodba z Ogersko določuje, da se mora denar, kovan na Ogerskem, sprejemati kot domač. V obeh delih države se bode skovalo 200 milijonov kron v srebru, 600 milijonov drobiža od nikla in 26 milijonov novcev od bron. Odnosaj mej obema deloma se določi 70 : 80. Obe vladi predlagati zajedno zakonske predloge za pogašenje (iabrasanje) državnih papirjev. Stroški za to pogašenje v znesku 312 milijonov goldinarjev bode nosili obe državi v razmerju 70 in 80. Ob svojem času se bodo storili potrebni koraki za uravnavo papirnatega prometa ter določila doba, ko se prične izplačila v zlatu. Pogodba je veljavna do l. 1910. Pozneje bode obe vladi dokončali pogovore glede na izdanje posebnih naredeb o zakonitej zapovedi, da se upelje posilno računanje v kronah ter zajedno odredbe glede na obni novčni promet v zlatu in papirju. Tretji zakonski načrt odreduje, da se morajo plačila v zlatu vršiti v nacionalni veljavi po razmerju 42 gld. v zlatu za 100 kron. Četrti načrt pooblašča avstro ogersko banko, da menja v državne papirje zakoniti zlati novci po nominalni vrednosti. Peti načrt pooblašča fin. ministra, da izda posojilo za pridobitev potrebnega zlata za kovanje novcev. To posojilo se bode izdalo v avstrijski renti v zlatu po 40/0, prosto pristojbin z namenom pokupiti zlata za znesek 183.456.000 avstr. gold. v zlatu. To zlato se bode koj prekovalo v krone ter shranilo pod nadzorstvom posebnega parlament. odseka.

Dne 8. junija slavili bodo po Ogerskem petindvajsetletnico kronanja cesarja Frana Josipa kraljem Ogerskim in cesarice Elizabete kraljico Ogersko. V Budimpešti pripravljajo se velike slavnosti, sam cesar pride dne 6. junija tjakaj. Cesarja bode pozdravil državni zbor korporativno.

Volitve v hrvatski sabor se bodo vršile v dobi od 30. maja do 4. junija. „Zmagala“ bode seveda vlada s pripomočjo poznanih izdatnih sredstev, ki ne zgreše nikoli svoje svrhe.

Vnanje države.

Novo ministerstvo italijansko se je osnovalo. Giolitti je prevzel predsedništvo, notranje zadeve, in začasno tudi državni zaklad, Brin vnanje zadeve, Bonacci pravosodje, Elena finance, Pelloux vojno, Saint-

Bon mornarico, Genala javna dela, Lacava poljedelstvo, Martini nauk, Finochiero-Aprile pošto in brzovaj.

Dne 15. aprila vršile so se volitve v poslansko zbornico Grško. Privrženci Trikupisa so si priborili sijajno zmago. Vladnih privržencev je izvoljenih samo 12. Propalo je tudi več ministrov.

DOPISI.

Iz Pomjana, dne 10. maja 1892. [Izv. dop.] — Iz nekega uradnega dopisa, došlega iz Trsta, od 21. junija 1872. je razvidno, da smo mi Pomjanci že pred dvajsetimi letmi spoznali veliko potrebo, popraviti in razširiti si farno cerkev. V ta namen smo gojili srčno željo in veliko veselje. Ali za take stvari treba je v prvi vrsti denarja. Pokojni gosp. župnik Andolšek, katerega so pomjanski lahoni s pomočjo kuge, došle na Pomjansčino, kruto in krivično preganjali, kakor pričajo bližnji sosede, — kakor so preganjali vse njega prednike, začeni s župnikom Josipom Uršičem v letu 1837. — že ta župnik je nabiral in spravljaj marljivo denarne pomoči v to svrhu. In res je prejel blagodušnih darov v skupnem znesku 800 gld. leta 1873 in 1874. A mesto da bi se bil ta denar naložil obrestonosno, dokler ne naraste do potrebne svote, prisilili so nekateri mej tedanjimi občinskimi možmi g. župnika, da je posodil denar občini. In to se je zgodilo brez postavnega dokumenta, samo na podlagi jednega privatnega pisma. Zakaj, kam in kako so onipotem ta denar potrosili, dokazuje dovolj žalostna pritožba, odposlana visokemu r. k. ministerstvu za uk in bogočastje dne 20. februarja l. 1889 s 27 prilogami in po dopis v „Edinosti“ št. 53 s Pomjansčine 30. junija 1891. „Pro bono pacis“. Kakor hitro se je sedanji gosp. župnik kot predsednik stavbenega odbora za zidanje nove cerkve, jel zanimati za stvar, nastal je oženj v strehi, ki še zdaj gori. A gospod župnik ni izgubil poguma radi tega, ampak išče marljivo nadaljne pomoči, kajti razne komisije so konstatovale po izvedencih silno veliko potrebo, da se cerkev popravi, in celo nevarnost, da bi se prigodila kaka nesreča. Toda, kadar gre za božjo čast, hudič ne neha delati zdražbe in sitnosti.

Pomjanski lahončki dokazujejo oblastnijam ustmeno in pismeno, da ni nobedne nevarnosti ter sučejo stvar tako dolgo, dokler ne izpodbijejo že obljubljenih visoke pomoči. To je najboljši dokaz, kako malo jim je mari za čast Božjo in za njihovo cerkev. A uprav po stanju cerkve je lahko spoznati, kak duh vlada v dotični fari! Slaba, razrušena, revna farna cerkev — da-si sem ter tje leto za letom pokrpana — začela je zdaj kazati pomanjkljivosti; zgornji strop je začel pokati, se rušiti in odpadati. Dvakrat že se se je dogodilo. Kaka nevarnost za ljudi, ako bi se bilo to dogodilo med službo božjo! Politična oblast je dala cerkev zapreti, a k sreči, imamo malo kapelico: cerkvico Matere Božje v vasi. Kaj pa zdaj početi?! Gospod župnik loti se dela vnovič v nadi, da bode s pomočjo sedajnega vladnega komisarja mogoče prepričati protivnike ter izvršiti poprave na razrušeni farni cerkvi. V sporazumljenju in v dogovoru s farnim predstojništvom napravil se je nov načrt, po katerem bi se cerkev razširila za 2¹/₂ metra in pa zvišala za 1 meter, ter bi se napravila nova zakristija 4¹/₂ metre dolga in 3¹/₂ metre široka, katero delo bi bilo veliko bolj, lepši, in varnejši ter bi prouzročilo manj stroškov, nego po prvem načrtu. Tudi prevdarek za vse te stroške je pokazal samo primanjkljaj pišlih 600 gld., katerega naj bi zložili farani prostovoljno, po zmožnosti in v letnih obrokih, da se delo precej začne. Dne 8. t. m. po službi božji sklicali so se vsi gospodarji na dogovor pred cerkvijo. Vladni komisar

dokazal in razložil jim je temeljito potrebo poprave farne cerkve, oziroma nje razširitve, proseč jih, da vsak gospodar ponudi in podpiše, kolikor mu je drago, da bo plačal. Razun male peščice lahonških prodancev in zastaranih cerkvenih nasprotnikov, podpišejo vsi, vsak po svojej moči. Samo lahonska stranka, omamljena po kugi, ki še vedno vlada med njimi, gledala je od daleč ter se protivila strastno, češ, da njim zadostuje stara cerkev ter da ne potrebujeje druge. Celo vladnega komisarja je razardilo to postopanje, tembolj, ker se mu je očitalo, da sedaj lahko vidi, kaka da je lahonska stranka. Zato se mu niti ne čudimo in ne zamerimo, da se je pri priliki izrazil: „gente maladetta“; samo to moramo pristaviti, da ne mi vsi zaslužimo ta naslov, ampak le tiista lahonska stranka, o čemur se je lahko prepričal dne 8. t. m. na javnem prostoru pred cerkvijo. Res: ne „gente“, ampak to je „partito maladetto“. Za cerkev jim ni mar; ko bi jim bil pa kdo na kvaterni petek spekel na javnem trgu kako smrkavo kravo ter jim podaril par čebrov vina — kakor takrat, ko so se vračali iz Gažona po tisti piškavi zmagi — to bi videli, kako bi se nalivali ter regljali: „Vivva la bella Istria italiana, m... per i croati e anche i preti...!“ Da, za duhovniki so metale „kapuzove glave“ „pomedore“ in kosti, katere bi morda sedaj radi obirali: sedaj, ko ni volitev in koperska gospoda ne siplje denarja.

Poslušalec pri zborovanju.

Različne vesti.

Nujna prošnja. Vse one, ki so nam kaj na dolgu — bodisi na naročnini, ali pa za oglas — prosimo najnujnejše, da poplačajo svoj dolg, ker tudi mi imamo svoje dolžnosti.

Konfiskacija. Poslednjo številko našega lista zaplenilo je c. kr. državno predsedništvo radi članka „Stalnost nemštva v svetovnem pomenu“. Radi tehniških zadržkov v tiskarni nam ni bilo možno prirediti druge izdaje. Denas smo pridejali listu prilogo dveh strani.

Osebnosti. Dosedanji voditelj deleg. okrajnega sodišča, dež. sodišča svetnik Bogdan Trnovc premeščen je k deželniemu sodišču. Na njega mesto pride dež. sodišča svetnik grof Dandini. Ob tej priliki izražamo željo, da bi novi voditelj okrajnemu sodišču ostal zvest onim načelom glede jezikovne ravnopravnosti, katerih se je držal njega prednik.

Določba velike, načelne važnosti, kar se dostaje jednakopravnosti našega jezika pri tukajšnjih sodiščih, došla je te dni od najvišjega sodišča. Za danes naglašamo le to, da omenjena določba pravi, da je slovenski jezik v deželi navaden jezik ter da se ni rušila postava s tem, da se je vsprejela dotična slovenska peticija in tudi obravnavala slovenski.

Za jednakopravnost jezikov pri državnih železnicah. Te dni mudil se je v Trstu predsednik državnih železnic, g. Bilinski. Priliko to je porabilo predsedništvo političnega društva „Edinost“, da se potegne za jednakopravnost jezikov pri državnih železnicah. Gospod Bilinski je vsprejel g. prof. Mandiča jako prijazno ter pazno poslušal njega prošnje. Glede izraženih želja pripoznal je brez ovinkov, da so opravilene; obljubil je, da se hoče takoj informovati ter ustreči zahtevam kolikor je le mogoče. Pripomnil je tudi, da je že povodom svojega potovanja po Istri izjavil strogo zahtevanje, da so železniški uradniki večji deželni jezikom. Po teh izjavah odličnega dostojanstvenika smemo se nadejati, da krenemo pri državnih železnicah kmalu na bolje gledé jezikovne ravnopravnosti. Vsaj si ne moremo misliti, da smo tudi tu čuli — same besede.

Proti namerovanemu vredenju valute. Predvečranjim je bil v mestnej hiši Dunajske velike shod, kojega so priredili znani voditelji antisemitov. Na shodu so protestovali proti namerovanemu urenjenju valute. V dvorani je bilo nad 3000 ljudi. Navzočih je bilo tudi več poslancev, mej temi poslanca Spiničić in Laginja. Druzih 3000 ljudi je stalo pred mestno hišo. Govorila sta dr. Lueger in princ Lichtenstein. Po zvršenem zborovanju je ljudstvo priredilo prisereno ovacijo dru. Luegerju. Ljudje so ga prepevaje spremljali po „Ringu“ v tolikem številu, da so ovirali promet izvožekov. Uredništvo „Naše Sloge“ in predsedništvo političnega društva „Edinost“ odposlala sta na shod brzojavki, pritrjevajoči sklepom shoda. Velika udeležba in pa pojavljajoče se navdušenje ob tej priliki, priča, da ugled liberalcev na Dunaju pada od dne do dne. In zato moramo biti hvaležni dru. Luegeru in tovarišem na njih delovanju. Z vsakim porazom nemških liberalcev pred sodnim stolom javnega menenja približujemo se zaželjenemu cilju: pomirjenju narodnosti.

Tržaški mestni svet imel je predvečranjim zvečer svojo sejo. Na interpelacijo Combijevo prijavil je gosp. župan, da je ministerstvo oprostilo Lloydovo društvo dolžnosti, dotekniti se pristanišča v Santosu, dokler traja tam rmena mrzlica. Municipalnej delegaciji se je naložilo, najprej zaslišati finančni odsek potem pa preštudirati postavne načrte za preosnovno davkov, ter zadevo predložiti zbornici, da sklepa o njej. Na predlog municipalne delegacije dovolji se kredit 60.000 gld. za zgradbo 4 zidanih paviljonov za 100 postelji na zemljišču nekdanj Simeonijevem; to zemljišče se priredi kot bolnica za nalezljive bolezni. Predloga municipalne delegacije, tičoč se nakupa zemljišča za mestnega konjederca, postavi se raz dnevni red, ker so mej tem došle druge ponudbe.

„L'Adria“ — priloga uradnemu listu — blagoizvolila je v svoji številki od nedelje baviti se precej obširno z našo malenkostjo. Klanjamo se jej na tej blagonaklonjenosti, o katerej smo dosedaj — žal — čuli bore malo. Velecenjena „L'Adria“ se čudi „našemu dobremu spominu“, da vemo natanjčno, kako je doslej tiskala ime znanega Učekarja, prijatelja anarhistov, ko se niti ona sama — ali kakor pravi: nessuno di noi — tega ne spominja. Nismo toli negalantni, da bi hoteli ugovarjati častitej dami. A tudi ona naj nam blagohotno oprost, ako smo konstatovali fakt — naš „dobri spomin“ nam je pripomogel k temu — da je tiskala ime Učekarja s slovenskim pravopisom prvokrat onega usodnega dne, ko so v ustanovanju tega gospoda zasačili — anarhista. Nas je to zbudilo v oči z ozirom na okolnost, da se nam Slovencem podtika — in to se strani, ne baš nasprotnej častitej „L'Adrii“ — marsikaj, o čemur se nam niti ne sanja. Kaj čete, prečastita dama, preveč „prijateljev“ imamo mi Slovenci.

Z veseljem vzeli smo pa ad notam zatrdilo „L'Adrie“, da ona ne mrzi Slovencev ter da smo jej tudi mi bratje, kakor Nemci in Italijani. Toda naše veselje ni nekaljeno, kajti naš „dobri spomin“ nam zopet pravi, da mnogokateri čin, izvirajoč iz krogov, ki so z „Adrio“ v bližnji dotiki, ne priča baš o posebnem bratskem sočutstvom. Ne z besedo, ampak v dejanju bodite nam bratje! „L'Adria“ se izgovarja, da jej je ime Učekarja, pisano z akcentom, tako došlo z dotične strani. Katera je ta dotična stran? Vsako krivdo zvrčati na korektorja, pa vendar ne gre.

Zavarovalnica delavcev proti nezgodam. V „Independenteju“ čitamo, da se je sklenilo (kdo je sklenil???) premeniti dosedanji naslov, ki se ima v bodoče glasiti „L'Istituto d'assicurazione per gli infurtuni sul lavoro in Trieste“. Odpadle so torej v naslovu: Primorska Kranjska in Dalmacija. Tajnikom zavarovalnice pa da

se je imenoval dr. Ferruccio Cimatori. Prosili bi nujno pojasnila, kako so bile mogoče te premembe, ko vendar v načelnstvu sedi mej drugimi 10 odbornikov — iz Ljubljane!!! Kajti dobri „Independente“ imel je takoj primerno konkluzijo pri rokah: ker se naslov glasi za Trat in ker so tržaški delavci Italijani, bodi ta zavod izključljivo italijanski! Iz verodostojnih uradniških ust smo pa čuli, da so ogromna večina zavarovancev — Slovani. Pojasnila prosim torej.

Odbor političnega društva „Edinost“ ima svojo zadnjo sejo v četrtek, dne 26. t. m., ob 10. uri predpoludne. Gg. odborniki in njih namestniki so naprošeni, da se udeležijo te seje.

Občni zbor polit. društva „Edinost“ bo v nedeljo dne 29. t. m. ob 10. uri predp. v prostorih „Del. podp. društva“.

Občni zbor „Tržaškega Sokola“ bo v zadnjo nedeljo, to je, 29. dan meseca majnika, v društvenih prostorih.

Vollni shod „Tržaškega Sokola“ bo danes ob 8. uri zvečer v društveni dvorani. Bratje Sokoli so naprošeni, udeležiti se tega posvetovanja v mnogobrojnem številu. Nekateri člani.

Pevci „Slov. pevskega društva“ so naprošeni redno zahajati k vajam, ker se bliža dan veselice v „Mondo nuovo“.

Popravek. Vest, priobčena v zadnji številki „Edinosti“ o konstituiranju odbora „Del. podp. društva“, je popraviti tako, da je bil tajnikom izvoljen gosp. Ivan Umek, ne pa Ivan Musk.

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Graška izvanakademski podružnica, pod izglednim prvomestništvom g. Fr. Bradške, gimn. ravn. v pokoji, vrlo napreduje. Njen blagajnik, g. Fr. Hrašovec, sodnik v pokoji, nam je na račun letošnjega leta že poslal 69 gld. 75 kr. V gmotnem osiru so podružnici zasloba požrtvovalni tamošnji Slovenci, mej njimi neimenovan imenitni domorodec, ki ji daruje vsako leto 10 gld., živahnost in zanimivost skupščin pa povišuje lepo petje naše Graške akademične mladine. — Goriška moška podružnica je imela 1. maja svoj letni občni zbor. Kot druga leta, skrbelo je načelnstvo tudi letos prav po očetovsko za otroška vrta v Pevmi in Podgori. Oba zavoda prav dobro vspevata; v prvi hodi nad 60 otrok, še več pa v drugi, ki ima svoje zavetišče v lepih in zračnih prostorih ondašnjega „Kat. bralnega in političnega društva.“ — V podružnično načelnstvo so bili izvoljeni: prvomestnik g. dr. A. Gregorič, prof. bogoslovja, tajnik g. A. Šantel, gimn. prof. blagajnik g. V. Kancler, učitelj in posestnik; namestniki so: g. A. Gabrček, urednik, g. K. Prindič in g. A. Fon, posestnik in krčmar. Podružnica ima 14 ustanovnikov, 69 letnikov in 5 podpornikov.

Število udov in pa nabrani denarni zneski so priča požrtvovalnosti goriških rodoljubov, posebno če se uvažuje, da so prav isti rodoljubi tudi posebni pospeševalci „Sloge“, ki vzdržuje slovensko trozredno deklisko šolo in otroški vrtec v mestu. — Da nam je Goriško mesto zelo naklonjeno, jasno svedoči zadnjič znamovani dar gg. bogoslovcev, ki smo jih zato že v drugič vpisali kot svoje pokrovitelje z znakom: „Slovenski goriški bogoslovci l. 1892.“ — G. Janko Leban, šolski voditelj in slovenski pisatelj v Begunjah pri Cirknici, nam je podaril 25 izstisov svojih: Iskrice, l. zv.; gg. J. Čuden, vpokojeni stotnik, I. Pokoren, učitelj, in župan M. Šušterič so nam v veseli družbi v Horjulu naklonili vsak po 1 gld. — Svojima podružnicama ob bistri Soči in črni Muri izreka svoje priznanje za neumorno delavnost, gg. darovalcem pa iskreno zahvalo.

Došlo je naslednje oveselilno pismo: „Pošiljam priloženih 28 gld. v gotovini in hranilno knjigo mestne hranilnice v Ljubljani za 72 gld., skupaj torej 100 gld. za družbo sv. Cirila in Metoda s prošnjo, da

se Litjske in Šmartinske Slovence vpišejo kot pokroviteljice, katere bo zastopala g. Marija Zore, soproga Šmartinskega župana. Pri nabiri tega stotaka imajo največ zaslug gospe in gospice: Josipina Bartol, Kristina in Minka Demšar, Franja Grilje, Ivana Knaflič, Nežika Lenček, Ana in Roza Lušin, Egida Orožen, Josipina Šot, Milivoja Vončina, Milivoja Watzak in Marija Zore, ki vsak mesec vplačujejo za družbo sv. Cirila in Metoda in so vrh tega tudi o priliki smrti g. L. Tura — brata obdespoštovane in priljubljene gospe Svetčeve — namesto venca darovale družbi po 1 gld., skupaj 13 gld.; domorodna gospica je v sled srečnega izida neke prepirne reči darovala 5 gld. — Z odličnim peštanjem! Ljudmila Roblek.“ Ko radostno in hvaležno oznanjamo slovenskemu svetu ta veliki dar malega Litjsko-šmartinskega ozemlja, javljamo, da so z njim postale ondotne čast. Slovenke že v tretje pokroviteljice družbi sv. Cirila in Metoda. Razven naše že tu znamovane tretje in najmlajše pokroviteljice-zastopnice pokroviteljice namreč prva č. gospa Tereza Svetčeva in druga gospica Ljudmila Roblekova. — Slovenci in Slovenke — če so mogle te — zakaj, da bi ne mogli vi in ne mogle ve? — Družbin podpredsednik, g. Svetec, je donesel iz Litije seboj k vodstveni seji, 11. majnika strelca-nabiraleca, ki ga je daroval naši družbi. Naš gospod denarničar je z zahvalo prevzel to jako umestno darilo in je izročil Ljubljanski Čitalnici. Strelcu-nabiralcu želimo v Ljubljani velikega denarnega prospeha. Litjskim domorodkinjam in domorodcem pa ključemo Slava!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Kaj bode iz naših otrok? Pod tem naslovom se nam piše: Kar nam ni hotel in še noče dati naš ljubeznjivi magistrat, kar nam niso znali priboriti naši narodni voditelji; kar nam ni zamogel zagotoviti že osiveli 19. člen, kateri že davno vpije kakor sv. Janez v puščavi: dajte Slovanom njih pravice; kar niso zamogli vsi ti faktorji, izdala je lastna moč naroda našega v družbi sv. Cirila in Metoda. Ona nam je dejansko pokazala pot. Slovenci ne smemo pričakovati, da nam prilete v usta pečeni golobi; ne, danes in vse veke je vsak narod vžival le to, kar si je priboril z lastno močjo — z lastno energijo. Narodom se ne darujejo pravice: priboriti si je mora. Družba svetega Cirila in Metoda nastopila je praktično pot. V Trstu ni Slovencev! tako trdijo vsi judovski časopisi; v Trstu je Lahov ogromna večina, tako, da se brezskrbno sme zane-marjati in tudi zatreti manjšina — tako trde v mestnem zboru gospoda in njih rudeči privrženci. — Kaj hasne istina, da nas je tu na tisoče? „Vas ni, pa vas ni; in ako ste res, mi vas ne poznamo in vas nočemo poznati: „qua comandemo noi e basta!“ To je njih evangelij in v to prisegajo. — Prekoristna družba nam je odprla za poskus, in v dokaz naše eksistencije v mestu Trstu, slovensko šolo. — Dokaz se je posredil popolnoma. Otroški vrt ne more sprejeti vseh, ki prosijo. V razredih so sobe natlačene slovenskih otrok iz najbližjega okrožja. — Nadzorniki, mestni in vladni, se čudijo, kako je to: privatna šola, pa toliko otrok in vsako leto več in več. — Praktičnim je treba biti — trkati, kakor Jezus pravi. Naši očetje so sprevideli korist slovenske šole in razliko pouka v materinem in tujem jeziku ter si mislijo: Plačujemo davke, stanujemo tukaj na naši zemlji: prav je torej, da nam tudi magistrat zida šole in plačuje učitelje. Sklenjeno, storjeno: prošnjo so poslali na namestništvo kot deželno šolske oblast — (magistrat bi jo bil vrgel pod klop), zahtevajočo slovensko šolo v Trstu. — Prošnja slovenskih roditeljev — slovenska prošnja — pride na mestni magistrat. — Tu bi ti dragi slovenski rodoljub rad opisal tragični tableaux mej uradniki in asesorji našega magistrata: škripanje zobmi, zaničljivi po-

gledi v nedeljno slovensko prošnjo. — Radovedni so prečitali prevod — saj slovenski niso nikdar še čuli. — „Cosa i vol? I ne ga fatta sti mostri“. „Mandeli in m... sti sciavi“. „Zitto! mi la go trovada“. In res, naslanjajoč se na člen 59. drž. šol. postav, so odvrnili prošnjo: sicer pripoznamo, da vas je nekaj tukaj ob robu mesta, a vaše otroke lahko pošiljate v okolico v šolo — e basta — no ste ne tormentar. — Tudi vlada si je menda mislila tako — Slovenec, je trdnih nog, naj hodi v Skedenj, Rojan, k sv. Ivanu v šolo. — Ali Slovenec ne bodi len, si je mislil: počakajte malco, da potrkamo tudi na vrata ministrova; in potem, če treba, više in više. — To je izdalo. Sedaj obiskujejo šolo nadzorniki, preštrevajo učence, majajo z glavo: kaj ni pri vas nič bolnih otrok; vidim, da je obiskovanje res prav redno? — Na magistratu pa povprašujejo: „Come se a s. Giacomo, se vero, che i ga tanti sciavi“. — „Devo dire la veritá, ho visto poche scuole pubbliche cosi frequentate.“ — „Possibile!“ — „E che non fossero venuti giú dal Cragno“. — „Mi no so, mi li vedo a scuola — e quello basta“. „A poveri noi — la marea slava — la marea slava.“ (Dalje prih.)

Glavni zbor zavarovalne družbe „Rionione Adriatica“. Iz poročila ravnateljstva tega društva o njega 53. tečaju je razvidno, da je bilo delovanje družbe jako vspešno in to z ozirom na vse stroke zavarovanja. Viteviški dobiček od vrednostnih papirjev v znesku 111.479 gld. 59. kr. je bilo skupnega čistega dobička 875.210 gld. 10 kr. Gorenji prvi znesek uložil se je v rezervni fond vrednostnih papirjev; 100.000 gld. v rezervni fond zavarovanja na življenje; 300.000 gld. v rezervni fond zavarovanja proti toči. Od ostalega zneska 363.730 gld. 51 kr. razdelilo se je po 60 gld. na delnico, na novi račun pa se je preneslo 30.813 gld. 36 kr., kateri znesek jamči za bilancijo prihodnjih let. Vplačane premije vseh strok zavarovanja znašajo v letu 1891. 10.617.627 gld. 47 kr. Škod je poplačala družba v tem letu 16.319.823 gld.; od začetka obstanka te družbe izplačala je do 31. decembra 1891. okolo 169 milijonov gold. Rezervni sklad zavarovanja na življenje znaša 1.991.890 gld.; zavarovanja proti požaru 1.626.878 gld.; proti toči 500.000 gld.; za osiguranje vrednostnih papirjev 412.838 gld.; posebna rezerva zavarovanja na življenje 350.000 gld. in slednjič rezervna zaklada za obče koristi 1.158.070 gld.

Vidi se torej, da društvo napreduje lepo, ker stoji na trdni, solidni podlagi.

Za Vipavsko železnico zanimlje ne tudi trgovinska zbornica Goriška, kajti sklenila je, pridružiti se deželnemu odboru in podpirati vse korake njegove, da zadosti naročilu deželnega zbora v tem pogledu. Mestni zastop Goriški pa je sklenil, nakupiti delnic te železnice za 100.000 gld. Ker je deželni zbor namenil Vipavske železnici 100.000 gld., zagotovljenih je torej že 200.000.

„Il Rinnovamento“. Pod tem naslovom jel je v Goricah izhajati italijansk polumesečnik, prijazen nam Slovencev. V zadevi Spiničićevi stal je krepko na naši strani. Priporočamo ga torej našim častitim čitateljem.

Iz Šmarlj pri Kopru se nam piše: Neka 13-letna deklica pasla je mulo. Sela je na tla, a bila je toli neprevidna, da je vrv, na kateri je vodila žival, obvezala okoli noge, potem pa lepo — zaspala. Nesreča je hotela, da se žival splaši. Drveča žival vlekla je nesrečno deklico po kamenji za seboj. Ko je neki kmet ustavil splašeno žival, bil je pogled na neprevidno deklico grozen: bila je skoro naga, razmesarjena in — mrtva.

Redkost iz živalskega življenja. Iz Sturij na Vipavskem se nam piše: Pred par tedni prikrače se v hlev tukajšnjega posestnika sosedova mačka. V hlevu stali bili dve gnezdi domačih mladih zajčkov. Mačka je pohrustala vse te živalice razun

je dne. Tega zajčka pa, ki je našel mi-
lost pred mačjo požrešnostjo, prenesla
je v svoje gnezdo mej štiri mlade mačice.
In glej čudo: požrešna mačka doji ma-
lega zajčka se mačicami v red.
Uprav smešno je videti, kako mali uhač
rije mej mačicami, da dobi od starke svoj
delež, in kako se mu starka dobrika. Ko
pa dobi svoj delež, smukne v svoj mali
brlog, ki si ga je napravil sam poleg mač-
jega gnezda v senu.

Čistilnica petroleja v Savi je začela
svoje delovanje ter je tu sem že priplul
parnik-vodnjak „Luč“ polen surovega pe-
petroleja v izdelovanje.

Razpisane so zapuščine in dote iz
ustanove pok. D. Economa in sicer več
podpor za pridne delavce in obrtnike; za
delavce, nezmožne za delo, ter otroke i
udove rečenih; dalje 4 dote po 240 gl.
za poštene deklice delavskega stanu, ki
se menijo možiti. Prošnje do 15. prih. m.
na mestni magistrat.

Razpisan je stipendij iz ustanove A.
Kosića letnih 210 gl. za mladeniče ro-
jene v Trstu, katerekoli narodnosti in vere,
ki obiskujejo trgovsko ali navtično akade-
mijo. Prošnje do 31. t. m. na mestni ma-
gistrat.

Poskus samomora. 24letni A. Vrabec
hotel je končati svoje življenje skočivši pri
sv. Andreju v morje. Nekatero mimoidočo
osebo so ga pa rešile iz vode ter odvedle
v bolnico. Uzrok tej žalostni misli je nekda
bil, da je gospodar ubozega mladeniča mi-
nolno soboto odslovil od dela; mladenič se
je pa hotel poročiti tekom tedna.

Samomor. 52letni Karl Sirovich, urad-
nik pri tukajšnjem sodišču, vrgel se je mi-
nolno nedeljo predpoludne iz petega nad-
stropja v poslopju dež. sodišča v globino.
V padcu je zadrl v plinovo svetilko v
drugem nadstropju, od koder je padajoče
telo tresčilo ob necega 24letnega Kristofa
Vukovića iz Dalmacije ter ga pobilo na
tla. Priteklo je na lice mesta več oseb,
mej kojimi tudi dr. Osmo. Oba so prene-
li težko ranjena v bolnico, kjer je Siro-
vić umrl isti dan popoldne, a Vuković se
še zdravi ter je upati, da ozdravi. Pravi
uzrok se ne ve; pokojnik je bil nekda
dober uradnik in sploh priljubljena oseba.

„Dom in Svet“. Št. 5. prinaša sledečo
vsebino: 1. Janez Šubic. Spisal I. — 2.
Na tuji zemlji. IX. Ob stari Romi. Zložil
M. O. — 3. Ljudska osveta. Povest. Spi-
sal Podgoričan. — 4. Diabolus vagabundus.
(Peklenšček Potepenšček.) Kratkočasnica.
— Po narodnih pripovedkah spisal Anton
Hribar. — 5. Pokreljeva ura. Slika. Spi-
sal Slavoljub Dobrávec. — 6. Vaška
pravda. Resnična povest. Spisal Podgori-
čan. — 7. Planinska. Zložil J. Sovran. —
8. Rudarske pesmi. V. zložil Vladimir. —
9. Sonet. Zložil A. M. 10. Iz davne pro-
šlosti. Starinostovne ertice o novejših iz-
kopinah. Poroča J. Pečnik. — 11. Fran
Cegnar. Spisal dr. K. Glaser. — 12. Na
jutrovem. Potopisne in narodopisne ertice.
Spisal dr. Fr. L. — 13. Slovestvo. — 14.
Narodne stvari. Učimo se jezika od na-
roda! Priobčuje Jos. K. — 15. Razne
stvari. Naše slike.

Gospodarsko. Dokazana je resnica, da
pri naših domačih živalih nestalno vreme
v spomladi, to je, pri zamenjavi krmiljenja
v hlevu s pašo, neugodno upliva na orga-
nizem; zlasti se prikazujejo pri mladi ži-
vini, prašičih, ovcah, kuretini itd. kužne
bolezni. Umestno je torej, pravočasno upo-
trebiti obranovalna sredstva. Kot taka so
že mnogo let poznana „Kwizde Korneu-
burški prašek za rejo živine, Kwizde re-
stitutijski fluid, Kwizde prašek za prašiče,
Kwizde sredstvo proti griži ovac, Kwizde
kurji prašek za kokoši, race gosi itd. itd.“

Za cerkvene predstojnike. Današnji
številki je priložen ilustriran propekt
dobro znane tvrčke J. B. Purger v Grö-
denu na Tirolskem, ki se čast. duhovščini
in g. cerkvenim predstojnikom priporoča,
za naročbo cerkvenih in domačih oltarjev
v vseh slogih. Podobe so na razpolaganje
v veliki izbiri. Razpošilja tudi reliefe kri-
ževih potov z okviri in zbirke jasilic v
razni velikosti, božje grobove itd. Tvrčka
je prejela mnogo pohvalnih pisem, zato
opozarjamo na današnjo prilogo.

Tržno poročilo.
Cene se razume, kakor se prodajo na debelo blago
za gotov denar). Cene od for. do for.

Kava Mocca	100 K.	128.—	130.—
Rio biser jako fina		—	—
Java		—	—
Santos fina		94.—	96.—
srednja		85.—	87.—
Guatemala		111.—	112.—
Portorico		124.—	126.—
San Jago de Cuba		—	—
Ceylon plant. fina		132.—	134.—
Java Malang. zelena		112.—	113.—
Campinas		—	—
Rio oprana		106.—	110.—
lina		92.—	93.—
srednja		83.—	85.—
Cassia lignea v zabojih		25.—	25.50
Macisov cvet		380.—	390.—
Inger Bengal		—	—
Papar Singapore		37.—	38.—
Penang		32.—	33.—
Batavia		34.—	35.—
Piment Jamaika		24.—	—
Petrolej ruski v sodih	100 K.	5.—	—
v zabojih		7.—	—
Ulje bomažno amerik.		29.—	31.—
Lece jedilno j. f. gar.		41.—	42.—
dalmat. s certifikat.		41.—	42.—
namizno M. S. A. j. f. gar.		50.—	52.—
Aix Vierge		56.—	57.—
fino		52.—	54.—
Limon Mesina	zaboj	4.50	5.—
Pomeranče Puljenske		6.—	7.—
Mandlji Bari I. A.	100 K.	70.—	72.—
dalm. I. A. s cert.		74.—	76.—
Pignoli		—	—
Riž italij. najjužnej		22.—	—
srednji		21.—	—
Rangoon extra		16.—	—
I. A. carinom		14.—	14.25
II. A.		12.—	12.50
Rošči puljski		9.—	—
dalmat. s cert.		—	—
Smokve puljske v sodih		—	—
v venčih		15.50	—
Sultanine dobre vrsti		30.—	32.—
Suho grozdje (opaša)		13.—	14.—
Oibebe		18.—	20.—
Slaniki Yarmouth	sod	—	—
Polenovke srednje velikosti	100 K.	38.—	—
velike		—	—
Sladkor centrifug. v vrečah		35.25	—
certifikat.		—	—
Fašol Coks		9.25	—
Mandeloni		8.—	—
svetlorudeči		8.50	—
temnorudeči		8.50	—
bohinski		9.—	—
kanarček		7.50	—
beli, veliki		8.75	—

Domači oglasi.
Društvena krčma
Rojanskega posojilnega in konsum-
nega društva, poprej Pertotova, pri-
poroča se najtopleje slavnemu občinstvu.
Točijo se vedno izborna domača oko-
ličanska vina. Cl.

Gostilna „Štoka“, staroznana pod ime-
nom „Belladonna“, poleg kavarno „Fabris“, priporoča se Slovencem
v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina,
istotako je kuhinja izvrstna. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via
St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebniko, kromarje in
š. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, sta-
klenege, lončenega in železnega blaga, podob in
kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1.
trgovina z mnogovrstnim
lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem,
pletenino itd. itd. Cl.

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma.
priporoča se najtopleje
slovenskemu občinstvu. Najelegančajše ter so-
lidno delo in točna postrežba. Cl.

Gostilna „Alla Croce di Malta“
Via Valdirivo št. 19 (poleg Piazza della Zonta)
priporoča se najtopleje tržaškim Slovencem in na
deželi. Toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna
jedila. Za obilni obisk prosil gostilničar Covacich.

Ivan Prelog priporoča svoji trgovin
v Via del Bosco št. 2
(uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera
vechia) in v ulici Mollin a vento št. 3. Prodaja
različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne
vrste domače in vnanje pridelke. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“
Petra Muscheka, v ulici Sorgente (blizu tehtnice
Rosada) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna
jedila. Prenočišča neverjetno v ceno. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod
v Trstu), Piazza
della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska
dela po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjigo
„Kmetijsko berilo“ za nadaljevalne tečaje in go-
spodarjem v pouk. Mehko vezana stane 45 kr.,
trdo vezana 65 s poštno vred. Cl.

Anton Krajcar, Piazza Barriera vec-
chia, pekarija in tr-
govina z različnimi jestvinami: moko, rižem,
oljem, kavo itd. Priporoča se najudaneje slavnemu
občinstvu. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega
in Cecilia, toči izvrstno
domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša —
pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske
poštne tiskalice. Cl.

Anton Šenka Via Barriera vecchia št. 19
III. nadstropje, izdeluje
moške obleke po najnovejšem kroju. V njega de-
lalnici vsprejemajo se tudi naročila na razno-
vrstno moške in ženske perilo, koj se izdeluje
lično in po najugodnejših cenah. Cl.

Vekoslav Moder, pekov-
ski
mojster „Piazza Caserma“, se priporoča
slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha,
sladčic, čokolade, vseh vrst moke itd. po
najnižjih cenah. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vec-
chia št. 19,
trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in
raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hoče-
varja, Via Barriera
vechia št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh
vseh vrst, moko, riž, sočirje, fino moravsko maslo
itd. Cl.

Ivan Umek, črevljarski mojster, Via Ro-
magnia št. 6, priporoča se
slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko s, ada-
joča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba —
nizke cene. 60-33

U. Mrevlja, Via Belvedere
št. 19.
Priporoča slav. občinstvu vsake vrste
moke, otrobov, turšice, ovsu in raznega
kruha po najnižjih cenah. Cl.

Anton Vrabec, trgovina z steklovino
lončenino in lesenino
itd. v ulici Via Canale (prva prodajalnica poleg
„Ponte rosso“) se priporoča tržaškim in vnanjim
Slovincem. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti veliki vojaš-
nice, priporoča svojo
zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom;
razpošilja tudi na debelo v množinah od 5 kil.
naprej po najnižji ceni.

Franjo Delak Piazzetta Cordarioli št.
3 blizu novega trga, pro-
daja izvrstne jestvine: kavo, sladkor, riž, olje,
čokolado, kakao — po najnižjih cenah.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v
ulici Via Arcata, nasproti
hiše Cacla. Prodaja domač kranjsk brinovce po
1 gl. 80 kr boteljko, dalmatinsko tropinjsko
žganje po 1 gl. 10 kr. liter. Cl.

Blažina Tone, lastnik krčme k „Ruskim
Topicam“, Via Giulia
št. 8, uljudno prosil za mnogobrojni obisk svoje
krčme, kjer se pije izvrstno isterski teran, in so
še boljše skrbi za želodec. 16-25

**Kavarni „Commercio“ in „Te-
desco“** v ulici „Caserma“, glavni shaja-
lišči tržaških Slovincov vseh stanov.
Na razpolago čašopisi v raznih slovenskih jezikih.
Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča
Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz Št.
Petra
na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba
Brunnera št. 5 (Piazza Pontorosso). Po dvakrat
na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter no-
posredno iz Št. Petra, sveža (frišana) ametana. Na
zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter. toda
le v množini najmanje 25 litrov. Cl.

Ernest Pegan (naslednik A. Pipana)
na oglu Via Torrente in
Ponte della Fabra, pripo-
roča svojo trgovino z moko in raznimi domačimi
pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonijal-
nega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba
vestna in nagla. Cl.

Gostilna „Al Gallo d'oro“ v ia
Ghega
toči izvrstna istrska in furlanska vina ter ima
prav dobro kuhinjo. Oddaja tudi vina na de-
belo v sodčih od 28 litrov naprej in sicer fur-
lansko po 28 kr. liter, istrsko po 32 kr. liter. Raz-
pošilja tudi istrsko vino na zunan in sicer loko
štacijon Trst po 23 gl. hektoliter; ne da bi
imel naročevalec kake druge stroške. Vnanjim
gostilničarjem se priporoča za naročila Covacich.
5-19

Josip Urbančič, na vogalu ulice Via
Torrente in Via St.
Francesco priporoča vseh vrst žganja na drobno
in debelo. — Pristna tukajšnja in vnanja vina v
boteljah. — Suho meso, kranjske klobase, sir,
sladčice itd. 19-48

Ivan Valenčič, Via nusva št. 39, pro-
daja vsake vrste ma-
nufakturnega blaga. Blago se dobiva iz prvih
vstrijskih tovarn. Cene nizke. 49-18

Spomladansko zdravljenje
najboljše je s čajem iz tavžentroč (milefori).
kri čisteče in neprekosljivo sredstvo zoper pale-
nje v žolodec, hemoroidalne bolezni itd. — Zavi-
tek z navodom, za 12 dni zdravljenja, stane 50 kr.,
s pošto 5 kr. več. Čuvati se je ponarejenja zdravlila.
Dobiva se v odlični lekarni 36-100
PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg.
Poštne pošiljate izvršujejo se neutogoma.

ŠOLA 12-12
za popolno izvežbanje v krojnem
risanju, prikrojevanju ter šivanju
oblek in perila po dunajskem načinu:
Piazza nuova št. 2 I, III.

Štev. 23.
1892
Razglas.
Ker se klanec skladovne ceste „pri
Stajah“ mej Lokvami (Corgnale) in Mata-
vunom preklada, in ker bode to prekla-
danje staro cesto križalo, zato se javno
razglašja, da bode ta del ceste od Lokve
do križišča državne ceste s to skladovno
od 24. maja do incl. 25. junija t. l. jav-
nemu prometu zaprt.
Vozniki, vozeči skozi Lokve, posluže-
vali se bodo v tem času državne ceste do
Divače in od tu skladovne ceste Divača-
Lokve, in naopak.
V znak tega zaprtja bode na obeh
koncih z žrango cesta zaprta in previdona
z naznanilno tablo; po noči pa bode sve-
tita luč in stražil čuvaj, da se ne pripeti
kaka nezgoda.
Cestni odbor v Sezani
19. maja 1892.
Načelnik:
R. Mahorčič.

**Na
hrano in stanovanje**
sprejmeta se dva gospoda v hiši št. 7,
Via Ghegha, III. nadst., vrata št. 9.

Škopilnice proti peronospori
zistem Candeo, in drugih zistemov imamo
zmiraj v zalogi. Ker pa kaže, da letos se
jih bo mnogo potrebovalo, prosimo uljudno
gospode posestnike, naj blagovolijo se z
naročili hitro oglasiti, da zamoremo o pra-
vem času druge preskrbeti in vsem kupo-
valcem postreči.
Imamo tudi izvrstne žvepljalke, trdne
in lahke, katere le fini prah trosijo, ki se
ves oprime perja, če tudi se naložijo s
žveplom v krepah.
Cene so jim ostale tiste poprejšnjih
let, akopram so ene in druge mnogo zbolj-
šane, t. j.
Candeojove škopilnice z vso pripravo
10 gold., žvepljalke 5 gold.
Priporočamo se tudi za vsakovrstne
druge stroje, in za vse kar knjim tiče.
Živic in družb. 10-
v Trstu, ulica Zonta 5.

5 do 10 gold.
gotovega zaslužka na dan brez kapitala
in rizika ponuja neka močna bančna hiša vsa-
kateromu, ki se hoče baviti s prodajo postavno
dovoljenih sroček in državnih papirjev. Ponudbe
je pošiljati pod „Lose“ na: Annoncen-Expedition
von I. Danneberg, Wien, I., Kumpfgasse. 4-10

Prendinijevih sladkišah
(PASTIGLIE PRENDINI)
što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu
Vzoma pomauha učiteljem, propovjednikom
itd. Prebdenih kaslnje nočih, navadno jutranjo
hroputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo
nzimanjem ovih sladkišah.
Opazka. Valja se paziti od varalica, koji
je ponacinjaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendi-
njevje sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati,
da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis.
Svaki komad tih sladkišah ima ntišnuto na jednoj
Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.
Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.
Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu
(Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih
ljekarnah svijeta. 32-52

Izvenredna prilika
v soboto, dne 14. maja
odprla se je 2-3
gostilna „Al Graner“
v ulici Tintore.
Toči se pravo istersko vino
po 28 nvč. liter.
Za domačo rabo v sodčih
od 30 litrov naprej
po 24 novčičev liter.

Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštine franko!

Prečastiti duhovščini

se v ljudno podpisani priporočam za na-pravo cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine, kot: **Monštranc, kelihov, ciborije, svetilnic, svečnikov, itd. itd.** po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim. Na željo pošljem ilustrovane cenike franko.

Teodor Slabanja

srebar v GORICI (Görz).

Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštine franko!

skropilnica Vermorel

skropilnica Vermorel

1892.

VINOGRADCI!

Varujte vaše trte pred „PERONOSPORA“ o pravem času

s priznanim sredstvom za sikanje pri visokih in nizkih trtah. Posoda je vsa iz rudečega bakra. Delo je točno izvršeno. Jako koristno o rabi tekočine. Ne utruji delavca. Rabi se lahko več let brez da se pokvari.

Bolje so od vseh drugih.

kar jim je pripoznano ne samo z hiljadami svedo-čeb ampak tudi 350 in več prvih nagrad pri raznih natečajih. Iznajditelj gosp. Viktor Vermorel Villafranche na Francoskem je bil odlikovan z kolajno in najvišjim priznanjem. Varovatis se je ponarejenja. — Edini zastopnik za Avstro-Ogersko:

Henrik Pegan v Trstu, VIA SANITA št. 17.

Cena prosto carine gl. 22.— Brezplačni zamot. Franko na postajah in na brod v Trstu. 20—13 PLACA SE NAPRED.

La Filiale della Banca Union TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio - Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando PER BANCONOTE: PER NAPOLEONI:

3 % c. preav di 5 g ni	2 % c. preav di 20 g n
3 1/2 % " " " " " " " " " "	2 1/2 % " " " " " " " " " "
3 1/2 % " " 4 mesi fisso	2 1/4 % " " " " " " " " " "
3 1/2 % " " " " " " " " " "	3 % " " " " " " " " " "
3 1/2 % " " " " " " " " " "	3 % " " " " " " " " " "

Sulle lettere di versamento attualmente in circolazione con dodici giorni di preavviso il nuovo tasso d'interesse entra in vigore col 7 Maggio a. c.

In banco giro abbonando il 2 1/2 % Interesse annuo sino a qualunque somma; prelova-zioni sino a flor. 20.000 — a vista verso chèque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti sino alle 5 pom. la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altri principali città; rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda ora la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

Procura per propri clienti informazioni sull'Internao e sull'Estero verso il solo rimborso delle spese postali.

b) S'incarica dall'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise nonché del incasso d'assegni, cambiali e coupons, verso modica provvigione.

c) Sconta cambiali dirette e domiciliare a condizioni correnti.

d) Rilascia assegni ed apre crediti su tutte le piazze dell'Internao e dell'Estero a modiche condizioni.

e) Sovvenzione effetti e valute.

f) Accorda ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

g) Vende le obbligazioni comunali 4 1/2 della Prima Cassa patriottica di risparmio di Buda-pest, le lettere di pegno 4 1/2, e le obbligazioni comunali 4 1/2, con premio del 10%, della Banca commerciale ungherese di Budapest, le ob-bligazioni comunali 4 1/2, e le obbligazioni 4 1/2, con 10% di premio della Banca ipotecaria ungherese di Budapest, le lettere di pegno 4 1/2, della Banca centrale austriaca di cre-dito fondiario, i lotti 3 1/2. La e 2.a emissione dell'Istituto di credito fondiario austriaco, (Boden credit) le obbligazioni 4 1/2, con lettera (vincita principale flor. 50.000) della Banca ipotecaria ungherese di Budapest, le lettere di pegno 4 1/2, dello Stabilimento provinciale ipotecario dell'Austria inferiore al corso di giornata. 5—12

Trieste li 25 Aprile 1892.

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

14—10

TRST

Corso, Piazza della Legna št. 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek. Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VOĐE

iz najbolj znanih vrelov kakor tudi romanj-sko žveplo za žvepljanje trt.

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9—12 ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10—12 ure dop. Obresti na knjižice. 3%

Plačuje vsak dan od 9—12 ure opoldne. Zneske do 100 gld. precej, zneske preko 100 do 1000 gld. mora se od-povedati 3 dni, zneske preko 1000 gld. pa 5 dni prej. 3 1/2%

Ekomptuje menjice domicilirane na tržaš-kem trgu po 3 1/2%

Posojuje na državne papirje avstro-ogrske do 1000 gld. po 5% višje zneske od 1000 do 5000 gld. v Večje svote po 4 1/2%

Daje denar proti vknjiženju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru. 10—24

TRST, 23. Aprile 1892.

Krasne uzorke šalje se zasebnikom ba-dava. Knjige za krojače nefrankovane.

Tvari za odjela.

Peruvien i dosking za visoko svedćenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igrače stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere, plaid za putnike od 4—14 for. itd. Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine canje, štoto ih posud nudjaju, te jedva podnosno krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna u Avstro-Ugarskej.

U mojem stalnom skladištu u vrednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnicu jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih osta-naka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi u kratko blaga preostalo. Ponudjaju li pojedine tvrdke odrezke to razaišlju li uzorke, tada su ovi od čitavih komada, nipošto od odrezaka.

Odrezi, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se po-vrati u o. v. a. c. Kod naručbe treba navesti boju, dužinu i cemu.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje, 24—10 preko 10 for. franko. 23—24 Dopisuje u njemačkom, mađarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francuskom jeziku.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2 %	30-dnevni odkaz 2 %
8- " " 3 1/4 %	3-mesečni " 2 1/2 %
30- " " 3 %	6- " " 2 1/2 %

Vplačevanja avstr. vrednostnim papirjem, ka-teri se nahajajo v okrogu pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 17. in 21. odnosno 12. junija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2 1/2 % na vsako svoto.

V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Gelovec, Ljubljana, Linc, Olomue, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez troškova.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—9 pri odbitku 1 % provizije.

Predujmi.

Sprejemajo se vsakovrstna vplačila pod ugodnimi pogoji.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Ber-linu ali v drugih mestih — provizija po po-godbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohranu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlat ali srobrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu. 10—24

Trst, 13. maja 1892.

Kôtranove sladčice

katero izdeluje lekarničar

PRENDINI v Trstu

Telefon št. 334. 33—52

Velika poraba ki je dandanes v navadi rabiti kôtranove izdelke prepričala me je, da sem začel sam izdelovati iz pristnega kôtranovega izvlečka iz Norvedskega izvrstne sladčice podobne onim, ki dobajajo iz inozemstva

Te sladčice imajo isto moč kakor kôtra-nova voda in glavice (Kapsule), lažje se, proživajo in prebavijo ter se prodajejo po prav nizke ceni. Da se ogne ponarejanju na onej plati vdobljeno ime izdelovatelja Prendinija in na drugoj besedo Catrame. V Trstu se prodajejo v lekarnici Prendini v škatljicah po 40 kr., prodajejo se tudi v vseh večjih lekarnah v družih deželah.

Tinktura za želodec,

katero prireja G. PICCOLI, lekar

„pri angelju“ v Lju-bljani, Dunajska cesta je mehko uplivo, delovanje prebav-nih organov ureja-joče sredstvo. Krepi želodec, kakor tudi pospe-šuje telesno od-pretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojček z 12 stekl. velja gl. 1.36, z 55 stekl., 5 kg. teže, velja gl. 5.26. Poštino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničica razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 15—25

Službo

voditelja prodajalnice jestvin

odda „Rojansko posojilno in konsumno društvo“ pod ugodnimi pogoji. Zahteva se znanje slovenskega in laškega jezika ter poznavanje tržnih razmer. Prednost imajo neoženjeni prosilci. Prosnje do 1. julija na predstojništvo. Natančnejši pogoji se zvedó v društveni pisarni vsako sredo od 6—7 ure zvečer. — Zahteva se tudi primerna kaveija. 4—4

Vozni listi in tovarni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod „RED STEARN LINIE“ iz Antverpena direktno v

New York & Philadelfsjo

koncesijonovana érta, od c. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: kon-cesijonovani zastop 50—19

„Red Star Linie“

na Dunaju, IV Weyringergasse 17 ali pri

Josip-u Strasser-u

Speditionsburea für die k. u. k. Staatsbahnen in Innsbruck.

CARLO PIRELLI

mejnarodni agent in speditér

Trst, Via Arsenal št. 2. 6—32

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje

Domače sredstvo, olajšujoče bolečine, ki je izkušeno že mnogo let.

Kwizde III fluid proti protinu.

Cena 1/2 steklenice 1 gld., 1/2 stek. 60 kr. Pravo se dobiva v vseh lekarnah.

FRAN IV. KWIZDA

ces. kr. avstr. in kralj. rumenski dvorni založnik. Okrožni lekar, Korneuburg pri Dunaju.

Vsi stroji za kmetijstvo

vinarstvo in moštarstvo

mlatilnice,

čistilne mline za žito,

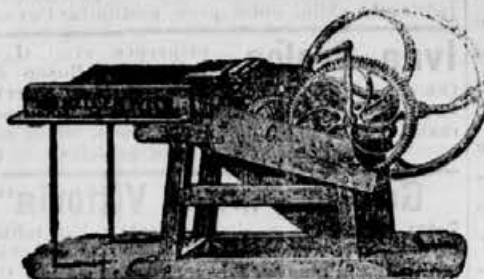
izbiralnice,

rezalnice za krmo,

mline za sadje,

tlačilnice za sadje,

tlačilnice za grozdje ni vino,

kakor tudi vsakovrstno druge mašine in razni stroji za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo itd. itd. nove izvrstne konstrukcije razpošilja najceneje

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Praterstrasse 78.

Ilustrovani katalogi in zahvalna pisma v hrvatskem, nemškem, italijanskem in slovenskem jeziku se pošiljajo na željo zastop in frankovano.

Stroji se dadó na poskušnjo — jamči se zanje — pogoji so ugodni.

1—20

Cene so se znova znižale!!!

5—20